PM 2012:41 RI (Dnr 001-222/2012)

Kommissionens förslag till dataskyddsförordning (KOM (2012) 11 slutlig)

Remiss från Justitiedepartementet

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ”Kommissionens förslag till dataskyddsförordning” (KOM (2012) 11 slutlig) hänvisas till denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

Justitiedepartementet har remitterat Kommissionens förslag till dataskyddsförordning till Stockholms stad för yttrande. Dataskyddsförordningen föreslås ersätta dataskyddsdirektivet från 1995 (95/46/EG).

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret konstaterar att på grund av den korta remisstiden har det varit svårt att bilda sig en uppfattning om alla konsekvenser som Kommissionens förslag eventuellt skulle få för staden. Stadsledningskontoret har därför valt att begränsa sitt remissvar till de frågor som uppenbart berör stadens verksamhet. Kontoret är i huvudsak positivt inställd till en ökad harmonisering av skyddet för personuppgifter. Genom antagandet av en förordning blir det förhoppningsvis klarlagt vad som gäller inom hela gemenskapen.

Mina synpunkter

I en allt mer globaliserad och digitaliserad värld är det ett ständigt arbete att erbjuda stockholmarna effektiva välfärdstjänster samtidigt som uppgifter från privatlivets helgd ska skyddas från privatlivsinkräktande användning.

Stadsledningskontoret menar exempelvis att det är viktigt att det fastställs att all den behandling av känsliga personuppgifter som är nödvändig inom den kommunala verksamheten, och som nu säkerställs genom olika registerlagar, även blir möjlig genom dataskyddsdirektivet. Samtidigt är det viktigt att det offentligas behov av att organisera välfärdssystemen runt personuppgifter och sparade data inte används som ett argument för att kunna registrera otillbörlig information om medborgarna.

Som samhälle är det dock viktigt att privatpersoner genom företag och medier kan och får hantera uppgifter om människor.

Europa ska inte lägga mer regleringar på företag och affärsrörelser som hindrar jobb och utveckling. Utvecklingen av att företag inte får kontakta potentiella kunder om de inte aktivt bett om det (så kallad ”opt-in”), istället för dagens funktion där man kan avsäga sig att bli kontaktad (så kallad ”opt-out”) kommer att leda till stora problem och förlorade jobb över Europa. Förordningen kräver också att företag av en viss storlek anställer en person för att övervaka hur personuppgifter används. Även detta riskerar återhämtning i företag som idag tar sig igenom tuffa tider. En större flexibilitet i regleringarna behövs här.

Det finns frågetecken runt den nya förordningens påverkan på den svenska yttrandefrihets- och offentlighetsprincipen, exempelvis att element (ingresspunkten 72) som fördes in i direktivet (1995) på svensk begäran inte idag kan återfinnas i förordningen, vilket ger frågetecken runt den svenska offentlighetsprincipens bevarande. Detta är frågor som kräver noggrann svensk bevakning.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen ”Kommissionens förslag till dataskyddsförordning” (KOM (2012) 11 slutlig) hänvisas till denna promemoria.

Stockholm den 14 mars 2012

STEN NORDIN

Bilaga

Kommissionens förslag till dataskyddsförordning (KOM (2012) 11 slutlig)

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Kommunstyrelsen

Det antecknades till protokollet att Miljöpartiet och Vänsterpartiet avstår från att delta i beslutet.

ÄRENDET

Justitiedepartementet har remitterat Kommissionens förslag till dataskyddsförordning till Stockholms stad för yttrande. Dataskyddsförordningen föreslås ersätta dataskyddsdirektivet från 1995 (95/46/EG).

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 29 februari 2012 har i huvudsak följande lydelse.

På grund av den korta remisstiden har det varit svårt att bilda sig en uppfattning om alla konsekvenser som Kommissionens förslag eventuellt skulle få för staden. Stadsledningskontoret har därför valt att begränsa sitt remissvar till de frågor som uppenbart berör stadens verksamhet.

Stadsledningskontoret är i huvudsak positivt inställd till en ökad harmonisering av skyddet för personuppgifter. Genom antagandet av en förordning blir det förhopp-ningsvis klarlagt vad som gäller inom hela gemenskapen.

Materiellt tillämpningsområde, artikel 2
Artikel 2 punkt 1 i Kommissionens förslag stadgar ”Denna förordning ska tillämpas på sådan behandling av personuppgifter som helt eller delvis företas på automatisk väg samt på annan behandling än automatisk av personuppgifter som ingår i eller kommer att ingå i ett register”. Bestämmelsen överensstämmer med nuvarande reglering i dataskyddsdirektivet och har införts i svensk rätt genom en motsvarande bestämmelse i PuL. För att anpassa den svenska regleringen till den allt mer utbredda användningen av datoriserad informationsteknik för harmlösa personuppgifter, införde Sverige år 2007 en förenklad reglering för s.k. ostrukturerade uppgifter. Regleringen föreskriver undantag från de mest betydelsefulla bestämmelserna i PuL vid behandling av personuppgifter i ostrukturerat material.

Stadsledningskontoret menar att det även fortsättningsvis kommer att behövas en möjlighet att i nationell lagstiftning föreskriva om undantag för ostrukturerad behandling. Det är osäkert huruvida det finns utrymme för en sådan begränsning i Kommissionens förslag. Frånvaron av ett sådant undantag skulle vara mycket begränsande för den kommunala verksamheten. Det skulle bl.a. innebära att mycket av den harmlösa behandling som sker idag, bl.a. möjligheterna att publicera texter och bilder på myndigheters webbplatser, skulle förhindras eller i vart fall avsevärt försvåras.

När personuppgifter får behandlas, artikel 6
I artikel 6 anges de grundläggande villkoren för laglig behandling av personuppgifter. Artikeln överensstämmer i stort sett med artikel 7 i dataskyddsdirektivet. Det viktigaste kriteriet för den kommunala verksamheten föreskrivs i punkt 1 e. I den svenska versionen av Kommissionens förslag formuleras bestämmelsen på följande sätt: ”Behandlingen är nödvändig för att utföra en arbetsuppgift av allmänt intresse eller som är ett led i myndighetsutövning som utförs av den registeransvarige”.

Stadsledningskontoret anser att begreppet myndighetsutövning bör tas bort som ett kriterium för tillåten behandling. Begreppet är inte definierat i lagtext och kan därför skapa onödiga tillämpningsproblem. Därutöver är det så att mycket av den personuppgiftsbehandling som är nödvändig i den kommunala verksamheten inte är sådan behandling som utgör ett led i myndighetsutövning. Stadsledningskontoret menar att grunden för behandling enligt punkt 1e bör inbegripa alla de obligatoriska uppgifter och skyldigheter som myndigheter utför enligt den nationella lagstiftningen och inte begränsas av ett oklart och disparat begrepp som myndighetsutövning.

Kommissionens förslag kommer i konflikt med arkivlagen och offentlighetsprincipen, artiklarna 6 och 83
I Kommissionens förslag artikel 6 punkt 2 föreskrivs att personuppgifter får behandlas om detta är nödvändigt för historiska, statistiska eller vetenskapliga forskningsändamål med förbehåll för de villkor och skyddsåtgärder som avses i artikel 83. Stadsledningskontoret menar att de begränsningar som stadgas i artikel 83 emellertid framstår som en inskränkning i förhållande till en del nu gällande lagar, såsom arkivlagen och TF. Stadsledningskontoret anser att det är viktigt att det tydliggörs att myndigheters tillämpning av sådana lagar som är väsentliga såväl för allmänna intressen som för kommunernas verksamhet, som arkivlagen och TF, inte begränsas av dataskyddsförordningen.

Behandling av särskilda kategorier av personuppgifter, artikel 9
I artikel 9 i Kommissionens förslag föreskrivs att behandling av s.k. känsliga personuppgifter är förbjuden. Regeln har, liksom dess motsvarighet i dataskyddsdirektivet, ett antal undantag. Undantagen räknas upp i artikelns punkt 2. Det är oklart huruvida något av dessa undantag täcker sådan behandling som idag sker i enlighet med gällande registerlagstiftning, t.ex. lag (2001:454) om behandling av personuppgifter inom socialtjänsten. Stadsledningskontoret menar att det är viktigt att det fastställs att all den behandling av känsliga personuppgifter som är nödvändig inom den kommunala verksamheten, och som nu säkerställs genom olika registerlagar, även blir möjlig genom dataskyddsdirektivet.

Registerförare, artikel 26
Artikel 26 definierar registerförarens ansvar. Detta ansvar är utvidgat i jämförelse med dataskyddsdirektivet (i PuL har man valt att använda termen personuppgifts-biträde om den som behandlar personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning). Stadsledningskontoret menar att det är positivt att registerförarens ansvar utvidgas och tydliggörs.

Anmälan av personuppgiftsbrott till tillsynsmyndigheten, artikel 31
Artikel 31 i Kommissionens förslag föreskriver en skyldighet för den registeransvarige att anmäla personuppgiftsbrott till tillsynsmyndigheten. Personuppgifts-brott definieras i artikel 4: ”ett säkerhetsbrott som leder till förstöring, förlust eller ändringar genom olyckshändelse eller otillåtna handlingar eller till obehörigt röjande av eller obehörig åtkomst till de personuppgifter som överförts, lagrats eller på annat sätt behandlats”. En anmälan ska enligt artikeln göras inom 24 timmar. Om anmälan till tillsynsmyndigheten inte görs inom den utsatta tiden ska anmälan åtföljas av en utförlig motivering. Någon begränsning vid mindre allvarliga incidenter görs inte i Kommissionens förslag. Stadsledningskontoret har ingenting att erinra mot att en anmälningsskyldighet införs i och för sig men menar att det är alltför långtgående att ålägga registeransvariga en närmast obegränsad anmälningsskyldighet inom 24 timmar vid alla typer av personuppgiftsbrott. Vid vissa typer av mindre allvarliga förseelser, t.ex. vid säkerhetsbrott som rör ytterst få registrerade, torde anmälningsplikten inte vara lika akut som vid mer allvarliga personuppgiftsbrott. Regeln borde därför differentieras i förhållande till det eventuella brottets allvarlighet.